

Posudek konzultanta na rigorózní práci Davida Lenského „Perzekuce křesťanů v antickém Římě“

Rigorózní práce Davida Lenského je zpracováním tématu, které se neustále vrací. Vždy záleží na autorovi, jak k takovému tématu přistoupí, zda se snaží o objektivní zhodnocení, nebo se případně nechá unést. Tzv. perzekuce křesťanů ve starověkém Římě je možné zpracovat z různých úhlů pohledů. Jako ryze historickou otázku, nebo z náboženského hlediska. Tak k této problematice také přistupuje většina, i renomovaných, autorů. V pozadí zájmu bohužel často stojí právní otázky, zejména vymezení na jakém právním základě k pronásledování křesťanů docházelo, o co se opíralo. Autor této rigorózní práce se pokusil právě o posledně jmenovaný pohled.

Výklady začíná poněkud netradičně, ale kvůli pochopení celé materie téměř nezbytně – nástinem charakteru „pohanského“, nebo spíše tradičního, náboženství Římanů. S tím souvisí také kapitola věnovaná prvním zásahům proti cizím náboženstvím (druidové, Magna mater, bacchanalálie), která do značné míry vysvětluje pozdější útoky římské státní moci proti křesťanům a nedůvěru k nim.

Vlastním jádrem práce jsou kapitoly pojednávající o perzekucích, které jsou chronologicky řazeny. Po jejich počátcích spojených s nedůvěrou k Židům v důsledku opakovaných povstání proti centrální moci, následuje výklad o jejich druhé fázi, kdy ještě neexistoval právní základ takovýchto zásahů římského státu. Nakonec se autor zabývá poslední „vlnou“ perzekucí ve 3. stol. n. l.

Jako logický závěr výkladů se nabízí vydání milánského ediktu v roce 313 n. l. Nicméně je třeba ocenit, že se D. Lenský neomezil na takovýto tradiční závěr, ale své výklady dovedl dále a věnoval se také zásadnímu obratu, který nastal poté, co se křesťanství stalo státním náboženstvím Římské říše a kdy se proto také radikálně změnil pohled na dřívější

náboženské představy a rituály. Připomenutí perzekucí pohanů proto tvoří logický závěr celé práce.

Při zpracování tématu použil autor hojně citací z pramenů, a to nejen oněch „klasických“, jako jsou zejména analytické texty římských historiků, ale také záznamy o křesťanských mučednících, což mu umožnilo vytvořit v zásadě plastický obraz.

Posuzovaná rigorózní má 106 stran vlastního textu, který je doprovázen bohatým poznámkovým aparátem (169 poznámek pod čarou). Způsob citování sekundární literatury i pramenů je přitom zcela v souladu s tím, jak se děje v soudobé odborné romanistické literatuře.

Nedílnou součástí práce je samozřejmě seznam použitých pramenů, zahrnují osmnáct položek, a také literatury (44 položek), přičemž autor používal výlučně česky psanou literaturu, v čemž lze spatřovat jeden z mála nedostatků této rigorózní práce.

Doporučuji, aby při obhajobě předložené práce byly probrány zejména otázky související s tzv. „líbelovými“ křesťany za panování císaře Decia.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 5. 11. 2013

Prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.